

**ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ
ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ЗАКРИВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СЛУЖБА ПО
ЗЪРНОТО**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 15.05.2015 г. - 28.05.2015 г. Неактивна

Номер на консултация: #1620-K

Област на политика: Архив - Земеделие и селски райони

Тип консултация: ---

Вносител: Министерство на земеделието и храните

Тип вносител: Национално

Националната служба по зърното е създадена със Закона за съхранение и търговия със зърно, който е приет през 1998 г. с цел преодоляване съществуващата по това време в страната „зърнената криза“ и за предотвратяване на подобни кризи в бъдеще. През този период в България има недостиг на зърно, което се дължи на спекулативна търговия и укриване на зърнени запаси. В резултат на това цените на зърнените продукти и на хляба значително се увеличават, което предизвиква обществено недоволство. Сериозни проблеми се появяват и при осигуряването на фураж за животните.

Като реакция на неблагоприятната пазарна ситуация в зърнения сектор със закона са въведени редица мерки, насочени към контрол на търговията и запасите на зърно в страната и за гарантиране на зърнения баланс. Въвежда се системата на лицензираните публични складове за зърно и зърнохранилища, при която основните обекти за съхранение на зърно са поставени под контрола на държавната администрация, която разрешава и проверява тяхната дейност. Специално внимание е отделено на финансовото състояние и контрола на наличностите в публичните складове за зърно и зърнохранилищата. Публичните складове за зърно са задължени да учредяват и участват в гаранционен фонд, с който се гарантират вземанията на влогодателите и на притежателите на складови записи. Създадена е специална правна уредба на складовите записи за влог на зърно. Под контрол е поставена търговията със зърно, като е въведен регистрационен режим за търговците на

зърно. Той задължава всички лица, които извършват търговски сделки със зърно да се регистрират и позволява да се контролират техните складови наличности. Първоначално е създаден и стратегически резерв от зърно, чрез който да се интервенира на зърнения пазар в случаи на недостатъчно предлагане и значително повишаване на цените. Стратегическият резерв от зърно е закрит във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз, тъй като противоречи на Общата организация на пазара на зърно и на включените в нея интервенционни механизми.

Националната служба по зърното, като използва уредените в Закона за съхранение и търговия със зърно инструменти за въздействие върху пазара на зърно, успява да изпълни своето предназначение и предизвиква неговото бързо стабилизиране. Нейните функции и съществуване обаче, постепенно губят смисъл. Закриването на службата е обусловено от следните причини:

1. В годините след приемане на закона, и особено след присъединяването на страната към ЕС, производството и предлагането на пазара на зърно в България значително се променят. Въвеждането на принципите на пазарното стопанство във всички сектори на земеделието има за резултат бързото развитие на зърнопроизводството в страната, което се дължи на по-голямата конкурентоспособност на този сектор. Увеличават се както площите заети със зърнени култури, така и добивите и обема на производството. Този процес допълнително се ускорява с прилагането в България на Схемата за единно плащане на площ, като основна форма на директно плащане. В резултат на това България се превърна в сравнително голям производител на зърно в ЕС, като едновременно с това бяха утвърдени нейните позиции в търговията със зърно в световен мащаб. Страната е нетен износител на зърно, като повече от половината от произведената продукция е обект на износ или на вътрешнообщностни доставки. Това прави напълно излишно съществуването и прилагането на механизми за гарантиране на наличностите на зърно в страната и на зърнения баланс.
2. С присъединяването си към ЕС, България стана част от единния европейски пазар на зърно. Производството на зърно в Съюза напълно задоволява неговите вътрешни нужди и осигурява голяма част от експорта на земеделски продукти за трети страни. Временният спад на производството в отделни държави или региони на ЕС във всички случаи се компенсират, както от цялостното производство в Съюза, така и от съществуващите запаси и вноса на зърно. На практика не може да възникне ситуация на недостиг на зърно на пазара на ЕС. В тази връзка прилагането от Националната служба по зърното регулации в България не оказват никакво влияние върху единния европейски пазар на зърно.

3. Въведените и прилагани от службата лицензионни и регистрационни режими все повече се превръщат в пречка за производителите, съхранителите и търговците на зърно. Прилагането на всеобхватен контрол на пазара на зърно затруднява дейността на бизнеса, а въведените от администрацията такси са допълнително финансово бреме за него. Съществуващото държавно регулиране на пазара на зърно не кореспондира с либералния режим, прилаган в другите сектори на земеделието. То противоречи на последователно провежданата политика за

облекчаване на частния бизнес, чрез премахване на ненужната административна тежест и на необоснованите финансови разходи. Това прави наложително премахването на въведените лицензионни и регистрационни режими прилагани от Националната служба по зърното. Следва да бъде запазен само режимът за събиране и съхранение на данни за обектите, в които се съхранява зърно, за да се гарантира достоверност на данните за наличните количества зърно, изпращани на Европейската комисия.

4. Прилаганите от Националната служба по зърното регулаторни режими не произтичат и не са свързани с прилагането на законодателството на ЕС. Те не са част от механизмите на Общата селскостопанска политика на ЕС в сектора на зърното. Контролът не съответства, както на принципа за свободно движение на стоки в Съюза, така и на международните задължения на ЕС, поети в рамките на Световната търговска организация. В тази връзка, съществува потенциална опасност срещу България да бъде образувана процедура по несъответствие.

5. Редуцирането на неоправданите лицензионни и регистрационни режими ще позволи оптимизиране на административните структури, свързани с мониторинга на пазара на зърно.

Изменението и допълнението на Закона за прилагане на общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския съюз е предизвикано от следните причини:

1. България изпълнява определени задължения за докладване на информация към Европейската комисия за наличните запаси по видове зърнени култури и за реколтите и запасите от ориз. Това налага периодичното събиране на данни за обектите за съхранение на зърно и за наличното количество зърно в тях. Адекватното изпълнение на задълженията за докладване на информация изисква извършването на проверки на място за достоверността на събраната информация.
2. При формирането и провеждането на политиката, свързана с пазара на зърно, Министерството на земеделието и храните се нуждае от навременна и точна информация за произведените количества и запасите от зърно в страната. За целта трябва да се запази системата за събиране на информация относно производството и съхранението на зърно в страната. Трябва да бъде запазен, доколкото е необходим, и механизмът за контрол, включително възможността за налагане на санкции при неподаване или подаване на невярна информация.

Приемането на Закона за закриване на Националната служба по зърното е насочено към постигане на следните цели:

1. Премахване на държавното регулиране на съхранението и търговията със зърно и осигуряване функционирането на сектора изцяло на пазарни принципи.
2. Създаване на условия за цялостно и точно прилагане на принципите и правилата на Общата организация на пазара на зърно на Европейския съюз.
3. Премахване на ненужните лицензионни и регистрационни режими при съхранение и търговия със зърно, в съответствие с политиката за създаване в страната на

благоприятна бизнес среда.

4. Отпадане на ненужни административни звена и дейности и оптимизиране на административните структури, свързани с мониторинга на пазара на зърно.

5. Осигуряване на достоверна информация за производството и запасите от зърно, за изпълнение на задълженията за докладване към Европейската комисия и за провеждане на политиката, свързана с пазара на зърно.

Със Закона за закриване на Националната служба по зърното се правят следните промени:

Закрива се Националната служба по зърното и се урежда нейната ликвидация.

Изцяло се отменя Закона за съхранение и търговия със зърно от 1998 г.

Регламентира се прехвърлянето на Централната лаборатория за окачествяване на зърно, зърнени продукти и фуражи към Българската агенция за безопасност на храните. Уреждат се служебните и трудовите правоотношения със служителите на закритата служба. Прекратява се действието на издадените лицензии на публични складове и удостоверения за регистрация на зърнохранилища и се дава възможност лицата, които са били лицензирани като публични складове да получат обратно документите за банкова гаранция. По отношение на издадените складови записи за влог на зърно, законът препраща към правилата на Търговския закон. Прекратява се гаранционният фонд, създаден на основание на отменения закон, а ликвидацията на имуществото му се извършва по реда на Търговския закон. Предвидени са преходни правила за неприключилите административни процедури и административнонаказателни производства.

С изменение на Закона за Българската агенция по безопасност на храните на агенцията се възлага контролът за качеството на зърното и включването в нейната структура на Централната лаборатория за окачествяване на зърно, зърнени продукти и фуражи.

В Закона за прилагане на общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския съюз се правят следните изменения и допълнения:

Уреждат се задължения на физическите и юридическите лица, които са изградили, придобили или стопанисват обекти за съхранение на зърно да подават декларации в съответните областни дирекция „Земеделие“ за местонахождението и капацитета на обектите и за наличното количество зърно в тях. На областните дирекции „Земеделие“ се възлага, след проверка на декларациите, да водят и съхраняват бази данни за обектите за съхранение на зърно на територията на областта и за лицата, които ги стопанисват, като на централно ниво в МЗХ се съхраняват бази данни за цялата страна. Земеделските производители подават декларация за количеството произведено и налично зърно. Уредено е подаването на специални декларации за произведените количества оризова арпа и за запасите от ориз, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1709/2003 на Комисията.

Уредени са правата на служителите на областните дирекции „Земеделие“ при осъществяване на проверките за достоверност на подадените декларации,

респективно задълженията на проверяваните лица. На Министерството на земеделието и храните е възложено да провежда ежегодно представително окачествяване на добитата реколта от пшеница, ечемик, слънчоглед царевица и ориз. На министъра на земеделието и храните се делегира правомощие да издаде наредба, с която да бъдат уредени условията и реда за подаването на декларациите, воденето и съхранението на базите данни, упражняването на контрола и провеждането на представително окачествяване. Предвидени са административни санкции, които се налагат при неизпълнение на регламентирания задължения и реда за тяхното налагане.

С прилагането на Закона за закриване на Националната служба по зърното се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- Оптимално прилагане на механизмите на Общата организация на пазара на зърно на Европейския съюз, в съответствие със специфичните условия в страната;
- Облекчаване дейността на производителите, съхранителите и търговците на зърно, чрез премахване на ненужни административни задължения;
- Оптимизиране на административните структури;
- Своевременно и точно изпълнение на задълженията за докладване на информация към Европейската комисия за наличните запаси по видове зърнени култури и за реколтите и запасите от ориз;
- Осигуряване на мониторинг на пазара на зърно в страната, в условията на свободна пазарна конкуренция.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на земеделието и храните

Адрес: София, София 1000, бул. Христо Ботев 55

Електронна поща: mail@mzh.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерството на земеделието и храните - <https://www.mzh.government.bg/bg/>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на доклад от министъра на земеделието и храните - вер. 1.0 | 15.05.2015](#)

[Проект на Решение на Министерския съвет - вер. 1.0 | 15.05.2015](#)

[Проект на Закон - вер. 1.0 | 15.05.2015](#)

[Мотиви към проекта на Закон - вер. 1.0 | 15.05.2015](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

История

Начало на обществената консултация - 15.05.2015

Приключване на консултацията - 28.05.2015

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.